

ABONAMENTUL:

Un an	120 L.
6 luni	60 L.
3 luni	30 L.

Tribuna Nouă

Redacția str.
Românului 18
Administrația:
Piața Avram
Iancu 7.
Arad.

Organ al Partidului Național-Liberal.

Anul VII. — Nr. 3

Apare de două ori pe lună sub conducerea unui comitet

Arad, 24 Ianuarie 1930.

24 Ianuarie 1930.

Azi prăznuim actul Unirii Principatelor Române prin învoia alegere a aceluiași principe, colonelul A. I. Cuza, pentru ambele, care act în 24 Ianuarie 1859 s'a plinit pentru mântuirea și înălțarea în viitor a neamului românesc.

Dacă acest măret act a fost un început pentru cele ce aveau să urmeze, în același timp a fost și un **REZULTAT** al îndelungatei lupte, sbuciumări și biruințe izvorite din credința în Dumnezeu a unui neam, care și-a identificat cu legea sa, izbăvirea sa. Legea strămoșească a fost pentru străbunii noștri o realitate, ce i-a tinut una, nedespărțiți, uniți în cuget și simțiri.

Viețuirea și trănicia statului prin legea străbună în credință reală față cu Tatăl fiilor plin de dragoste — Dumnezeu, au dat roadele cele mai bogate ce le putea seceră un popor umil dar bărbat — năpăstuit, dar credincios.

Bărbăția și credința se înfrățesc prin legături e trănice ale dragostei în sufletele eviguroase ale marilor noștri bărbăți: fie voievozi, boieri, fie politicieni, ori căpitanii de oaste.

„Nimic fără Dumnezeu” s'a sănat în sufletul poporului și stema Țării românești Cu cuvântul „Dumnezeu” se îmbăbătau voievozii la restriste, în numele Lui se purtau războaie contra asupritorilor și cu numele cel sfânt al Lui pe buze muream vitejii noștri în lupte.

Marele nostru **Cogălniceanu**, vorbirea adresată **Colonelului Alexandru Ioan Cuza** ales ca principe al Țărilor Românești o încheie cu cuvintele ce se pierd într-o rugăciune:

— Fă, o Doamne, ca prin dreptatea Europei, prin dezvoitarea Instituțiilor noastre, și prin simțimentele Tale patriotice — arătând pe noul Principe **Ță Doamne** să mai putem ajunge a ele timpuri glorioase ale nașterii noastre, când **Alexandru cel Bun** zicea ambasadorilor împăratului din **Bizanțiu**: **România n'are alt ocrotitor decât pe Dumnezeu și sabia sa**. Așa zicea **M. Cogălniceanu** în 24 Ian. 1859.

Credința și bărbăția — Dumnezeu și sabia — au fost pazele neamului român și criteriile caracterului românesc.

Printr'ânsele s'a ținut dragostea dintre frați.

Strălucește dar din nou o Doamne în inimile noastre, lumina cea nestricăcioasă a cunoștinții Dumnezeirii Tale care a stăpânit sufletele mari ale străbunilor noștri; deschide din nou ochii gândului nostru spre înțelegerea evangheliștilor Tale învățători, precum le-au înțeles părinții noștri.

...Și jă din 24 Ianuarie al fiecăruia an, nu numai o prăznuire rece a faptelor mărețe din trecut, ci și o realitate vie: unirea desăvârșită în cuget și simțiri a unui neam întreg.

Se apropie răfuiala.

Imensa popularitate pe care altădată o aveau cei ce azi au demisiile în alb, a suferit un foarte simțit declin spre partidul înfăptuirilor istorice, care — nimeni nu poate nega — e partidul liberal. Peste câteva zile se fac alegerile pentru consiliile comunale și județene. Propaganda s'a început, dar „ai noștri” parlamentari cu demisiile în alb, au fost hulduiți și luați peste picior, nu cu... băta volnicească, ci chiar cu promisiunile lor demagogice.

Am întrebat pe un țăran, că ce primar vor să aleagă în Buteni: naț-țăr. sau liberal? Contribuabilul decăjit, mi-a răspuns:

„Fie ce-o fi, numai om clădit să fie, căci acum ne-am săturat și noi de făgădueli. Cum trebuia să se facă alegeri nouă, hop, și vin să ne cerșească votul, promițându-ne marea și sarea. Nimeni însă nu ne a promis încă atât cât ne au promis naț-țăr. și nimeni n'a făcut mai puțin pentru noi.”

Iată rezultatul unei guvernări de 16 luni.

Nemulțumire până la paroxism, câteva sute de legi inutile, biruri nouă și grele, valori de scumpete, șomeri, drama dela Lupeni și... o duzină de serisori ale dascălului dela Topoloveni.

Alegători! Ceasul răfuiei a sosit. Gândiți-vă bine și mult, înainte de a pune pecetul cu inscripția: votat.

Aug Mic.

Oameni Noi

Cazul inspectorului muncii din Arad. În atenția d-lui prefect al județului

Se știe că în urma săngeroaselor incidente petrecute în vara trecută la Lupeni, guvernul a fost constrâns să ia o serie de măsuri — numite de el sancțiuni — pentru a da satisfacție opiniei publice.

Între alții a fost suspendat și inspectorul muncii dela Arad, în regiunea căruia se află minele de la Lupeni.

Suspendarea acestuia a ținut până când Consiliul de miniștri a hotărât „sancțiunile” cunoscute, care s'au bucurat de o largă publicitate, dar care, în fond, au fost un fel de apă de ploaie cu care onoratul Consiliu de miniștri, a crezut de cuviință să imbețe opinia publică.

Cu acest prilej suspendarea Inspectorului muncii s'a transformat într'un concediu prelungit — pentru a nu creta neajunsuri guvernului prin continuarea funcționării lui în același post (sic!) iar, în răstimp s'a „aranjat” mutarea lui la Craiova.

Asupra acestei chestiuni ca și asupra altora în legătură cu ea, vom reveni în curând cu amănunte destul de interesante.

Deocamdată ne interesează inspectorul muncii din Arad.

Evident, postul nu putea rămâne vacant. Și n-a rămas. Omul „vechi” care a stat în fruntea inspectoratului ani de zile fără ca cineva să aibă vre-un motiv de nemulțumire în contra lui, trebuia înlocuit printr'un om „nou”. Și a fost înlocuit.

Actualul titular la inspectoratul muncii este domnul **Bazil (?) Târnovean**, „proaspăt descins în orașul acesta gazdă discretă” cum îi place câteodată confratelui Românul, sa întâmpine pe câte unii veniți în Arad de prin alte meleaguri.

D-l **Bazil Târnovean** are, firește, pe lângă avantajul competenței sale desăvârșite în materie de muncă, sub toate formele, și pe acela de om al regimului, cu stat personal de serviciu în partidul azi putere, cu entuziasm pentru purificarea serviciilor de sub

ordinele D-sale, de primenire a atmosferei viciate, de absolută întransigență morală — într'un cuvânt d-sa este un om nou. În cea mai înaltă și mai nobilă accepțiune a cuvântului.

Deaceia cu drept cuvânt om rămas mirați când un oarecare glumeț ne-a afirmat niște lucruri cari nu prea cadrează nici cu demnitatea în fruntea căreia a fost cocoșat **D-l Bazil**, nici, mai ales, cu concepția ce o are fiecare despre ceea ce ar trebui să fie un om nou.

Ni s'a afirmat între altele că **D-l B. Târnovean**, în urma comiterii unor „acte de vădită necorectitudine” ar fi fost exclus pentru totdeauna din postul de șef al unui serviciu de contabilitate publică.

Noi parcă n-am crede. Și am fi în drept să nu credem pentru că nu ne putem închipui cum un om care a fost cândva dat afară dintr'o funcțiune publică pentru totdeauna, să fie peste câțiva timp reprimat în altă funcțiune publică — și pentru că nu ne putem închipui cum un om care s'a mutat în incapacitatea și incorectitudinea ca șef de serviciu, să poată fi, sub raportul oamenilor noi, ridicat la rangul de inspector general. Oriam, ar fi prea de tot!

Deaceia socotim că **D-l B. Târnovean** s'au făcut drept singura proclamație a unei fantazii răvonțoare, sau, în cel mai rău caz, o grosolană încercare de mistificare de care nu vom putea să ne înșăm seduși.

Supunem aceste rân-uri atenției **D-lui prefect al județului**, singur un om care tagma adversarilor noștri pune în obiectivitatea căruia mai putem crede, și — la cea mai neînșurată manifestare de desmintire din partea D-sale, suntem gata să retrăcăm încoace.

Și pentru că un om oarecând nu poate fi ofensat nici măcar cu banalitate, așteptăm cât mai neîntârziat desmințirea.

I. Vornicu.

Dela politica școlară alui Apponyi — la „ciripitul” românesc.

— O amintire —

(Urmare din Nr. 25 a tr.)

Cum ajunge ciripitul românesc în legătură așa de apropiată cu politica ministrului Apponyi de odinioară? În chip foarte firesc!

Ministrul, când doria să-și apere — față de bleste articolele mele — roadele școlaii maghiare de printre români, îmi reproșă că, făcând întrebuințare de cuvântul „a ciripi”, am batjocurit limba ungurească. Pentru a se scoate la iveală acest înțeles, peiorativ sau micșorător, al scrisului meu, s'a recurs până și la traduceri tendențioase, făcute în ministerul de Interne.

Episcopia nu prinsese, în răspunsul său, aceste două note: că expresiunea „a ciripi” nu e o insultă și că traduceriile din articolele mele erau forțate. Trebuia, deci, să mă gândesc la o apărare care, eventual, să trebuiască

s'o am mai târziu. Astfel m'am adresat d-lui **Sextil Pușcariu**, pe atunci profesor la Universitatea din Cernăuți, cerând dovezi din limba românească.

Mai păstrez încă amabilul răspuns al d. S. Pușcariu. Și-mi place să pădăduesc două lucruri: că d. S. Pușcariu nu va lua în nume de rău, că public părți din scrisoarea D-Sale; și că ce itorii își vor afla o plăcere în citirea fragmentelor ce urmează.

Iată câteva citate din literatura noastră populară în materie.

Din colecția Iarnik-Bârseanu.

Sărace dragosteile,
Ciripesc ca păsările
Pe toate gardurile
Sub toate streșinile (pag. 16).

Primăvara când înfrunde,
Gura cucului s'aude;

Da, cându-i cole toamna,
Nu s'aude nimica;
Numai mândra cu gura
Cu dulceașă ciripind,
Toată lumea veselind. (pag. 27).

Păsărica rugului
Pe coarnele plugului
Ciripește, vorovește,
Dumitale-ți mulțumește (pag. 518).

Din Alexandri:

Ea cântă dulce ca ciocăria
Ce ciripește vesel în zori
(Poesii I. pag. 20).

Albă păsărică...!
Dece plângi cu jale?
Vezi sonle tale
Cum se veseleso.
Prin luncile-umbroase
Vezi cât de voioase
Zbor și ciripesc (Poesii I. p. 197).

Din Eminescu:

Ale păsărilor neamuri ciripesc plătite'n ramuri
(Poesii, p. 142).
Și prin tufele de mături ce cresc
[vesi adânce, dese,

Păsări îmblânzite'n cuiburi destind
[pelele alene,
Ciripind cu ciocu'n soare, giugiu
[linda-se de-amor.
(Poesii, 67: Egiptul).

Din Odobescu:

(Dupăce citează o strofă din Infernul lui Dante, exclamă:) Răpăită de armonia acestor suave versuri, ciripite în dulcea limbă toscană, inima se auză... (Scrieri, III. p. 65).

Vrăbiile limbute ciripesc
(Scrieri III. p. 77).

Din Coșbuc:

...deatunci ea (rândunica) vesel
[bdoară

Pe dealuri și pe lunci
Și'ntr'una ciripește
Și'ntr'una povestește
Tot ce-a făcut o viață
De jale și de munci
(Fieș de test, p. 166).

Din C. Negruzzi:

Ciocăria... înturnarea primăverii
Prin dulci ciripiri serba (Scrieri I, 115).
(Urmarea în pag. 11)

BULETINUL AGRICOL

al Camerei de Agricultură a județului Arad.

Este bine,

Pentru frații plugari cari au putut face arături de toamnă. Dar bine ar fi și de aceia cari împărțind lucrurile lor de acuma cu chibzuială s-ar hotărâ să facă arături adâncă, chiar și acum în timpul ernei acolo unde pământul nu este înghețat. — Cari sunt avantajele arăturii adânci de toamnă adecă pentru ce este bună aceasta arătură? Aceia dintre plugari cari sau obicinuit să o facă în toamna fiecărui an ne dau multe și felurite răspunsuri. — Așa unii ne spun că pământul arat toamna înainte de îngheț se aerizează și unde este aer, e bine și este viață. În pământ ascunși dorm, mulți dușmani ai semănăturilor noastre. Pământul scormonit de ferul plugului, le strică cultușul și el de lumina și căldura aerului, lavie, iar mai târziu când vine înghețul brazdele răsturnate de cormana plugului încremenesc de frig și înghețând și ele, îngheață deodată și dușmanii plantelor noastre.

Aceasta este o mare binefacere dela Dumnezeu pentru plugarii harnici, căci nu este cale mai potrivită de a ne scăpa de atâtea lichioane decât arătura de toamnă și de iarnă.

Malte gogoase de gândăci stricacioși sunt scoase cu plugul când arăm toamna sau iarna și mor pentru vecie de înghețul ce urmează. Dar arătura de toamnă are și alte avantaje; Știm cu toții că plantele noastre de cultură cum este grâul, orzul, ovăsul, porumbul sau cacuruzul cum îi mai zic și, altele câte mai sămănăm, toate să hrănesc din măruntaiele pământului din aer și din lumina soarelui ca și din umezeala binfăcătoare a ploilor care se oprește mai bine în pământul cel arat toamna decât în cel nearat.

În pământul arat de cu toamnă hrana pentru semănătura de primăvară se pregătește ca și într-o bucătărie bună. — Aceasta hrană, dacă păstrăm umezeala pământului arat, este luată de rădăcinile plantelor cu multă ușurință, dacă însă nu păstrăm umezeala pământului, hrana se impetrestă din nou, și până când nu vine ploala să moaie bine pământul numai este potrivită ca hrană ușor de luat de către plantele noastre de cultură. Deci este bine să arăm toamna căci în pământul arat de toamnă se îngrămădește ploala și zăpada de iarnă, la fel ca într'un burete sau spongie se îngrămădește

Prețul cerealelor pe piața din Arad în ultimele zile.

Grâu	Lei 540. per 100 kgr.
Orz	280. " " "
Ovăș	280. " " "
Porumb	270. " " "

Lucrările curente în gospodărie.

Prelucrarea pământului: repararea mașinilor și uneltelor agricole, continuarea ogorâtului și căratul gunoierului pentru semănăturile de primăvară.

Alegerea porumbului de semăntă: curățirea și pregătirea semăntelor de primăvară, asemenea comanda la timp a lipsurilor de semăntă.

În zilele senine vânturarea cerealelor. Curățirea pășunelor și fânațelor de pomi și tufe și făcut răvașuri pentru scurgerea apei de pe holde.

La cai, vite cornute, porci etc: grajdurile apărate contra gerului. În caz de ger mare se scoate gunoierul în timpul cel mai cald al zilei și nu dimineața. Se așterne gros sub animale. Vitele nu trebuie adăpate cu apă prea rece. În vreme senină călduță se dă drumul vitelor în curte sau pe gunoiește îngrădită. Scroafele dacă sunt aproape de fătat trebuie puse la adăpostul destinat pentru fătare și provăzut cu așternut suficient.

La pomicultură: Curețirea pomilor de mușchi, paraziții vegetali și insecte stricătoare.

La vie și podrum: În timp prielnic continuarea desfundării terenului pentru plantațiuni noi. Unele aduse toate la rând. Tragera vinului și umplutul vaselor.

umezeala dacă mutem spongia într-un vas în care nu este prea multă apă. Dar e bine să păstrăm umezeala pământului de toamnă din foarte multe motive. Aceasta păstrare să face ușor dacă suntem cu băgare de seamă. Pentru acea nu este bine să arăm din nou primăvara câmpurile pe cari toamna le-am arat. Dacă avem scormonitoare e bine să scormonim primăvara ce am arat de cu toamnă. Dacă nu avem scormonitoare în locul lor ne folosim de gropi grele pe cari le încărcăm cu greutate, ca să între afund în pământ. Prin grăparea făcută în felul acesta, de o parte netezim pământul și de alta îl face să fie pe o formă de indesat în toate părțile.

Dacă pământul este pe o formă de indesat după grapă, atunci este foarte potrivit pentru ca să primească semănta, care apoi răsare deodată și pe o formă. Prin grăpare păstrăm și umezeala pământului, căci dacă l-am întoarce cu plugul el ar fi uscat de vânt și soarele primăverii.

Îndemnând pe un unchi al meu să facă arătură de toamnă el m-a ascultat, dar primăvara el a făcut greșala că a mai arat odată arătura de toamnă. Urmarea a fost că pământul

arat din nou s-a uscat foarte tare de vânturile și soarele primăverii, mai ales că aceasta a fost o primăvară foarte secetoasă. În pământul astfel din nou arat nu a răsărit nici un fir de porumb. În urmăre dacă se poate să numai arăm încă odată primăvara arătura de toamnă. Cu toate acestea sunt unele regiuni ca și cele din jurul Aradului pe la Pecica, Semlac și Nadlac unde unii agricultori ară primăvara arătura de cu toamnă și în brazda plugului sămăna porumbul. Pe aici arătura făcută primăvara pentru scopul de a sămăna porumb este motivată din faptul că pământurile fiind foarte mărunte și rari, fărânoase, numai pe fundul brazdei se poate găsi umezeala necesară, pentru ca porumbul să încolțească. Dacă primăvara este ploioasă iarăși se pot ara din nou arăturile de toamnă, și vom face arături de 2-3. degete de afunde, prin aceasta rerizăm pământul și-l potrivim mai bine pentru semănătură.

Tot cu o astfel de arătură la suprafață, vom putea distruge buruienile, dacă ele au răsărit prea multe primăvara pe arăturile de toamnă. S-ar mai putea spune multe despre foloasele ar-

turii de toamnă și iarnă, dar nu prea este loc aci.

Din celea spuse mai sus să poate vedea bine că pelângă multe aite, prin arătura de toamnă ori de iarnă, ne împușinăm lucrul primăvara căci ne mai trebuind să arăm, putem isprăvi mai repede lucrul bun și de dorit numai cu scormonitoare ori în lipsa acestora cu grapele, apoi ne putem vedea de alte lucruri căci primăvara și de altfel avem prea multe lucruri de isprăvit.

Ing. GH. CHELEMEN.

Adminstr. Fermei Stat. Izvln.

Distribuirea de pomi fructiferi pentru anul 1930.

Începând dela înființarea Camerei noastre s-a distribuit în fiecare primăvară a anului cu prețuri foarte reduse între agricultorii acestui județ o cantitate de cca. 8000. buc pomi fructiferi nobili afară de zecile de mil de pueți ce au fost dați comunelor în mod gratuit pentru reînființarea școalelor pomologice comunale.

Acești pomi fructiferi s-au adus dela cele mai renumite pepinieri din țară.

Cu anul 1930. a ajuns Camera noastră în situația plăcută de a sista cumpărările ce până acum făcea dela pepinieri străine de județul nostru cari de fapt erau costisitoare pentru acțiunile noastre, urmând ca de acum înainte să distribuie numărul necesar de pomi din pepinierele ei proprii.

În felul acesta se vor distribui în toamna anului 1930. cca. 16.000 buc. pomi fructiferi nobili, cu coroană frumoasă, afară de duzi și salcâmi.

În decursul primăverii 1930. se vor distribui numai pueți gratuit pentru reînființarea școalelor de pomi comunale cu caracter public.

Rugăm deci pe toți pomicultorii a lua la cunoștință schimbarea acțiunilor noastre și a-și pregăti terenul numai pe toamna viitoare.

Vor fi distribuite următoarele soiuri.

Meri: Ionathan, Batul, Șiculane, Parment Auriu, Ranete aurii,

Peri: Amanlis, Prinț Angoulin,

Cireși: Timpuriu de Malu, Bădăcini, Hedelfinger și cireși galbeni.

Vișini: Hortensia și Espanole,

Caise: Nancy, Ambrosia,

Pruni: Bistriți.

Publicațiune.

Se aduce la cunoștință tuturor primărilor comunale că întrucât intenționează a reînființa școala de pomi comună, Camera cu plăcere le pune la dispozițiune cantitatea suficientă de pueți: meri, peri, Mirabolane Mahaleb și duzi în mod gratuit ab depozitul ei din Arad.

Condițiunile ce se recer sunt după cum urmează:

1. Să fie grădina bine îngrădită.
2. Să fie $\frac{1}{4}$ a întregului teren desfundat (rigolat) la 60-70. cm. adâncime.

Cererea se va înalța cel mai târziu până la data de 20 Februarie 1930, la biroul acestel Camere, între orele oficiale dela 8-1, a. m.

Totodată atragem atențiunea Primărilor că în cerere este necesar să indice și extinderea totală a terenului ce este rezervat pentru aceasta școală pomologică, — și a ține cont și de aceia că terenul disponibil se va împărți în 4. părți egale, fiind anual întors desfundat și sădit numai $\frac{1}{4}$ parte a grădinei întregi.

Arad, la 20. Ianuarie 1930.

Președinte:

(ss) Dr. I. Marșieu

Director:

(ss) N. Popescu

Publicațiune.

Prin prezența se aduce la cunoștința celor interesați (producători de tutun) că Cassa Autonomă a Monop. Statului României Direcțiunea Culturii și Ferm. Tutunului cu adresa sa No. 112283. din 30 Decembrie 1929, a admis ca pentru evitarea diferitelor reclamațiuni ce obvin adesea ori cu ocaziunea predării recoltei de tutun să asiste pelângă Comisia de recepție și un membru al Camerei de Agricultură a județului.

Acest delegat al Camerei noastre nu va avea nici o atribuțiune legală în ceea ce privește clasarea tutunului, numai decât că va căuta ca plângerile ce se vor aduce de către agricultorii noștri din județ, să fie rezolvate după posibilitate încă imediat, iar cele mai grave să le adune prin dresarea proceselor verbale, care apoi vor fi înaintate prin Camera către forul competent pentru a decide.

Delegatul Camerei este: Dl. Ioan Chera din Arad care va fi permanent la Depozit până la terminarea recepției tutunului.

Întrucât deci producătorii vor avea lipsă de vre-o deslușire oareșicare în aceasta privință sunt rugați a-se adresa către susnumitul Doma.

Arad, la 18 Ianuarie 1930.

Președinte:

(ss) Dr. I. Marșieu

Director:

(ss) N. Popescu

Camarazi și camarade!

Doate popoarele în timpuri de încercare, au avut sprijinul acelor înțeleghători și buni patrioți, cari au resfirat norii de nefericiri ce se abăteau asupra națiunii lor.

România a ieșit învingătoare în urma sacrificiul de sine a celor mai dragi fii ai săi și în urma cuminenței mai marilor națiunii.

Între cel dintâiu care și-au jertfit totul suntem și noi victimele războiului, invalizii, văduvele și orfanii de război.

Sacrificiul nostru a fost recunoscut de guvernarea din trecut, care au căutat prin Legea I. O. V. se ne aline durerile și se ne asigure un trai omenesc.

Guvernul de azi, prin deciziile Ministeriale — pe nedrept — vrea se ne răpească ce ni s'a dat ca să poată face economii pentru a plăti pensiile grașe acelor care n'au depus jurământ de credință Statului și se plătească despăgubiri groșilor.

Colegii noștri din Oradea într'un memoriu înaintat Primului ministru și publicat în ziarul „Cuvântul” zic:

„România Mare, ai cărei prim ministru sunteți, s'a făcut cu mare sacrificiu. Multe jertfe stau la temelie acestei țări. În urma celor căzuți pe câmpurile de onoare, au rămas văduve și orfanii muritori de foame. Mulți dintre noi am rămas infirmi și cu sănătatea complet zdruncinată.

Țara recunoscătoare ne-a recompensat cu o sumedenie de favoruri, toate consfințite prin legea I. O. V. din anul 1920 și apoi modificată în anul 1927, pure-se în favoarea noastră, cari mai mult sau mai puțin s'a aplicat.

Odată cu venirea dv. la conducerea țării, s'a pornit o adevărată prigoană contra invalizilor de război cărora le datorim situația dv. de astăzi, căci fără sacrificiile lor nici odată nu ajungeam prim-ministru.

Ați început cu sistarea tuturor subvențiilor, sub motivul că veți mări pensiile. Deocamdată nu s'au mărit. Ne-ați supus revizuirii pe baza unei legi draconice votate de parlamentul dv. care ne răpește drepturile acordate prin legea din 1920, fără însă a ne asigura ceva.

Nu demult ați atentat din nou la drepturile noastre, de data aceasta în modul cel mai rușinos, căci drepturile noastre acordate prin art. 42 al legii I. O. V. din 1927, sunt călcate în picioare de d-nul Madgearu și Vidrighin, căci prin sus arătatul articol, ni se

contează dreptul de căldătorie pe C. F. R. și N. F. R. cu o reducere de 75%, fără vre o restricțiune în ceea ce privește numărul căldătorilor. Așa a fost interpretată și aplicată această dispoziție a legii de toți conducătorii acestei țări timp de 10 ani.

S'au dat dispoziții ca, începând eu 1 Ianuarie 1930, invalizii, orfanii și văduvele de război vor avea dreptul numai la 6 căldătorii simple anual cu 75% reducere. Nu înțelegem cum se poate anula un drept consacrat prin lege, printr'o simplă dispoziție a unui ministru, sub un regim care se pretinde al legalității, pe care ați trâmbit-o timp de 10 ani. Unde sunt promisiunile?

Permiteți-ne, d-le prim-ministru, ca, în numele tuturor invalizilor, orfanilor și văduvelor de război din România Mare, să vă atragem atențiunea asupra acestor ilegalități și călcare de lege și să vă rugăm a da dispozițiunile necesare ca să se revoace dispozițiunea Dir. Gen. C. F. R., care ne răpește în mod arbitrar drepturile noastre, să ni se lase drepturile așa cum le-am avut și până acum.

Salvarea C. F. R. nu se va face prin luarea drepturilor noastre, căci ceea ce s'ar realiza din plusurile de încasări, ar fi o sumă minimă față de bugetul C. F. R.

Dar dacă totuși insistați în răpirea drepturilor noastre, cel puțin faceți-o pe cale legală, prezentând în parlament un proiect de lege, prin care să anulați art. 42 din legea I. O. V. și cel puțin atunci vom ști și noi că ceea ce ni s'a dat prin lege, prin lege ni s'a luat.

În cazul când se va persista în măsură ilegală, ne vom vedea siliți a ne adresa justiției pentru căutarea drepturilor noastre.

Mai mulți invalizi din război.”

Durerile camarazilor noștri din Oradea nu sunt vorbe goale, ele cuprind un adevăr, ele sunt strigătul de alarmă către națiunea întreagă. Măsurile arbitrare și nedrepte, cadourile legilor fiscale, economiile dela cei mici pentru a îngrășa mii de funcționari ce se vor crea în urma noii legi administrative etc, sunt durerile națiunii întregi. Nu e nevoie să înșir toate suferințele aci, că le cunoașteți cu toți. Glasul nostru, al victimelor războiului trebuie se albă răsunetul cuvenit, că el reprezintă interesele țării întregi.

Se apropie alegerile județene și comunale, când și noi, victimele războiului și camarazii noștri, foștii luptători, vom fi chemați în fața urnelor pentru a ne alege conducătorii.

Guvernul actual al partidului Național-Tărănesc au introdus în țară „minciuna” ne-au promis și în loc să ne dea ne la și ce avem, azi datorită noastră este să introducem sinceritatea și să nu-l mai votăm, să nu-l mai alegem. Guvernarea lor să rămână ca un vis urât, să se asigure Țării merul evoluției normale spre consolidare.

Vom vota cu cel care ne-au dat legile de protecțiune, cu partidul Național Liberal, care în timpurile cele mai grele, la începutul vieții noastre de stat unitar au înțeles să se achite de o datorință sfântă, să ne creieze legile de protecțiune.

Semnal listei pe care o va vota toată țara este

I
Ilinia dreaptă.

I. Martin

Locot. inv. de război

Reabilitarea unui funcționar.

În ziua de 10 I. 1930 S. II-a a Trib. Arad sub președinția D-lui judecător Popescu, a judecat procesul d-lui Dumitru Andreescu fostul Director al Prefecturii Poliției Arad, învinuit că ar fi luat mită dela individul Weiss Adalbert, căruia să-l înlesnească obținerea unei autorizațiuni pentru jocuri de cărți.

Dl avocat N. Păușești în judicioasa sa apărare a combătut punct cu punct printr'un lux de documente, toate afirmațiunile d-lui Procuror Săvoiu, ce ocupa fotoliul Ministerului Public. D-sa a dovedit că procesul are la bază un substrat politic, dl Andreescu fiind în disgrațiele potențailor locali. Aceștia imediat ce au venit la putere, s'au năpustit asupra tuturor funcționarilor bănuși că ar fi străini de credința lor politică, înlăturându-i prin diferite mijloace (mutări, revocări, pensionări, implicări în procese etc.)

D-l Andreescu s'a dovedit a fi unul dintre cei prigoniți de actualul regim, ai căror înscenatori au privit pe D-l Andreescu prin pizma lor, că s'ar fi putut ralia cu escrocul Weiss, cu care el s'au unit spre a distruge un funcționar bătrân, după 32 de ani de muncă cinstită. Sentința de achitare, dată de magistrați fără multă deliberare, a fost primită de public cu simpatie și a fost o palmă bine meritată pentru cei ce s'au pretat la punerea în scenă a acestui proces. Or avea însă obraz de a simți această palmă? La astfel de oameni contest atâta sensibilitate.

A. Gioc.

Un Preot care își înțelege misiunea.

În ziua de 26/XII, a doua zi de Crăciun, ni s'a dat ocazia a vedea și releva meritele și munca depusă de tânărul dar apreciatul Preot Iosif L. Turcu, pe terenul cultural religios. De când comuna Vărădia a avut fericirea a-l avea paroh, a progresat foarte mult. Datorită a titlului Părinte Turcu comuna Vărădia are un cor bisericesc care poate sta alături de oricare cor bisericesc țărănesc din întreaga eparchie. A doua zi de Crăciun Părintele Turcu a aranjat o serbare religioasă culturală. Programul a fost alcătuit din cântări religioase, declamări, și o piesă de teatru bine interpretată. Pentru prima dată s'a ținut această serbare bine reușită în localul Casei Culturale înființată din inițiativa Părintelui Turcu, unde poporul își poate hrăni sufletul în zile care Duminecă cu învățători frumoase. Deasemenea relevăm armonia ce există între învățător preot și intelectualii din această comună, cari muncesc mână în mână pentru prosperarea neamului. Părintele Turcu este într'adevăr preotul ortodox. Noi Vărădenii suntem mândri de el. Un preot demn de exemplu. Rugăm autoritățile competente a avea în vedere pe acest tânăr dar vrednic demn, și muncitor slujbaș alui Hristos, care își îndeplinește chemarea în misiunea ridicării poporului, care era obișnuit a vedea descălecarea intelectualilor, numai când aveau unele interese.

Venitul curat a fost destinat Casei Culturale.”

Un vorădean.

Activitatea Tribunalului Arad în anul trecut.

Au intrat 372 procese de schimb, 14 de caz 626 stare civilă, 91 cauze mixte, 1587 procese civile apelative, 282 cauze grațioase apelative, 94 cereri pentru faliment, 1384 procese de prima instanță, 569 contravenții fiscale de monopol, 929 cauze penale apelative, 644 instrucție în penal, 240 cauze de infractori minori, 15 cauze de concordat în afară de faliment, și 12225 cauze tulerare.

S'au terminat:

1316, civil directe, 1370 procese civile apelative, 281 cauze grațioase apelative, 319 penal directe, 365 contravenții fiscale de monopol, 1333 cauze penale apelative, 613 instrucție penala, 25337 cauze tulerare.

S'a deschis: 22 faliment și 7 cauze au fost ordonate concordat în afară de faliment.

Au fost înscrise 30 firme individuale, 45 firme sociale.

S'au radiat 6 firme individuale, și 6 firme sociale.

Urmare din pagina I-a.

Din P. Ispirescu:

Nu mai ascultând cineva ciripirile (păsărilor) se aprindea într'ânsul focul dragostei. (Legende sau Basmele Românilor pag. 230)

Din Sandu Aldea:

O ciocăritie porni chiar de lângă el și se ridică ciripitoare învăzduh. (Două neamuri, p. 180).

Ei, vedeți! Ce zile grele trăiam a-dineauri! Să nu-ți fie îngăduit a-ți spune ponosul îndreptățit nici în termenii cei mai frumoși. Căci, și dacă scriai, în termeni urbani, dar cu oarecare legitimitate amărăciune în suflet, ministrul unguresc vedea totul, auzea totul și mișcă totul, până și cele mai forțate tălcuiți pentru a te prinde în cleștele atotputerniciei sale...

Nu alta dar coborâ spre acel scop până să faci concurență filologilor români.

De aceea, credeam să mă apăr de el, la caz de nevoie, până și cu auto-

ritatea învățatului filolog român, d. S. Pușcariu.

Domnia Sa, în aceeași scrisoare, pe care o voi păstra și ca o îndatoritoare amintire, îmi mai comunică ceva: Că, de altfel, până si cuvintele unguerești: *csirpelnî, csirpelni, csirpoini*, întocmai ca și nemțescul *zirpen*, cu care e înrudită vorba românească a „ciripi”, dau dovadă că „ciripirea e un sunet plăcut și dragălaș”.

Dar ce are de a face aceasta cu intenția ministrului, care se născuse în Viena, între nemți, și avea să facă pe ministrul — unguresc, în care cu orice preț, voia să rămână unguresc?

Astfel ajunsesem ca, pentru a-mi salva o situație, atacată politiceste, să mă gândesc la o salvare — să zicem — și pe calea filologiei...

La ce nu se gândește omul, când ajunge în strâmtoare?

Nu s'a ajuns, însă până să-mi mai fac și această apărare. Nu, deoarece

răspunsul „diplomatic”, al episcopului nostru, care l'a băgat pe Appony în cornul de capră al cazului similiar cu consilierul său subaltern, fusese suficient pentru un cap logic.

Ei, bine! Povestea din trecut își are, pentru z-lele noastre, nu numai caracterul unei amintiri ce poate fi reținută ci și tălcul ei, ce trebuie subliniat.

Când apropiu deolaltă, în cugetul meu, cele două vremuri deosebitoare, pe cea de „atunci” și pe cea de „astăzi”, mă gândesc la două lucruri foarte deosebitoare întreolaltă.

Unul e: Ceice purtau, cum pricepeau, sub stăpânirea ungurescă, un condelu pentru apărarea intereselor noastre de existență, nu scriau nici pe departe — nici așa de îndrăzneț nici așa de descrierit și tendențios — ca simbrieșii, circumscrisi și necircumscis, ai gazetelor ungurești din România Mare.

Celalalt lucru: Năvalnica prigoniire ungurescă se proiecta, odinioară, ca

o sabie alui Damocle d'asupra oricărui publicist român; dovadă: nentreupta serie de procese de presă ale Românilor ardeleni de odinioară. Iar az? Prea de multeorl, par'că o justiție românească și o pază politică nu ar exista în România Mare, față cu debitările gazetelor minoritare.

Ceeace scriu eu aci nu este o sumutare inconștientă. E altceva: o avertizare și pentru simbriașii ignobili ai condelilor străine, încinși în patima de a vedea aceasta nouă și largă Țară-Românească, trântită la pământ.

Dar și pentru mai maril Țării avem un cuvânt:

Ceeace se petrece azi la noi, prea de multe ori nu mai înseamnă o înțeleaptă, toleranță politică ci o vinovată slăbiciune națională...

Nu mai de ar servi acest tălc, bine-lui obștesc și trezirii opiniei publice românești la adevărata conștiință.

Dr. Gh. Cluhandu

De vorbă cu Badea Gheorghe.

Naintea porții încheiate a Prefecturii lume mai multă ca de obicei. — Doar nu s'a îndurat Dl Prefect să primească delegația șomerilor?

Printre strale învechite purtate de mahalagi mai șgomotoși se strecoară șfios câte-o șubă rușinoasă parcă în fața zidurilor serioase și mohorâte, care cuprind pe fericții stăpânitori ai treburilor județene arădane.

Privesc cu oarecare compătimire și consimțire la năcazul celor, cari de bună seamă vor o îndreptare, ce poate fi salutată pentru mai puși, chiar pentru obște.

— Sărmanii oameni. vor de lucru, Ori pâine... le mor copii de foame — se aude tânguindu-se o voce de femeie, crezând că mișcă și pe alți spectatori ocazionali postaji pe o clipă în fața Prefecturii și ei conduși de neîndurata și capricioasă curiozitate.

— Nu-s'ă sărmani ăia, Doamnă, au ăia de lucru... și acuma lucrează pentru binele nostru.

Niste ochi mari femeiești se îndreaptă către vorbitorul îndrăzneț, care continuă pe un ton ironic:

— Da pentru binele nostru... fiindcă foarte bine ne merge de când ne conduc domni ăia din palatul din față: ăștia-s volnicii lor, cari merg spre Tribunal să depună lista candidaților pentru Consiliul județean!

Doamna din chestie pare a nu înțelege și privește bulmăcită pe țărânul sfătos care și continuă explicațiile date. Intorcându-mi și eu privirea spre

Contra falsificării papricei

Camera de Comerț și de Industrie din Arad aduce la cunoștință generală, că Legațiunea Regală Maghiară a intervenit pe lângă Ministerul Industriei și al Comerțului să se oprească punerea în comerț a ardeiului pisat falsificat. S'a întâmplat adeseori, că ardeiul maghiar plumbuit oficial și prevăzut cu embleme a fost falsificat și pus în comerț așa fel, că plumbul și emblema au fost îndepărtate de pe un săculeț mic și aplicate pe un sac cu ardei spaniol, desfăcându-l ca produs maghiar. Stațiunea reg. magh. de analiză din Szeged precum și biroul de protecția și desfacerea plantelor din Budapesta, V. Piața Kosuth Lajos 11, stă cu plăcere la dispoziția publicului și supune ori când unei analize mostrele de 50 gr. ce i se trimit verificând plombele și emblemele pentru a înlesni astfel împiedicarea desfacerei ardeiului maghiar falsificat.

Modul de plată a taxelor de brevete pentru vânzarea beuturilor spirtoase. Camera de Comerț și de Industrie din Arad aduce la cunoștința celor interesați, că Ministerul de Finanțe cu ordinul telegrafic No. 11921 din 16 Ianuarie a. c. adresat Administrației Financiare Arad, a aprobat ca taxele asupra beuturilor spirtoase să se poată plăti în anul 1930 în patru rate și anume: Prima rată până la 16 Ianuarie, a doua până la 1 Aprilie, a treia până la 1 Iulie și a patra până la 1 Octombrie.

cel ce vorbește recunosc pe vechiul nostru prieten: Badea Gheorghe.

— Pe unde ai mai fost, Badeo, că-mi eră dor de când nu ne-am mai văzut?

— M-am mutat cu târgul la Timișoara. Aici, de când nu s'a îngropat caii în tină, n'am mai cutezat să viu să nu mi se pierd cu totul. În Bănat treburile merg mai bine, mai omește. Țăranii au șlit să facă față asuprinilor celor dela cărmă închegându-se în Asociația Țărănească având organul lor „Glasul Satelor” și apărând interesele lor profesionale. Aici uite la ce sunt buni bieții șubași: să împistrițeze ceata colorațiilor din Șega. cari azi sunt veinici, mâne șomeri, poimâne... ce vrei!

Și Badea arată cu milă spre cel cari prinși cu arcanul de organele administrative actuale au fost oduși să pună lista guvernamentală pentru Consiliul județean.

— Mai au ăștia conștiință? Dă-l un ciocan de răchile colea în dreptul Tribunalului, la Müller, și el face ce zici. Secura-i în traista ce-l atârna de gât...

Badea Gheorghe vede mai bine între culisele „popularității” stăpânilor de azi.

— Ai să vezi Domnule pe adevărații țărani la depunerea listei noastre, cu semnul dreptății, a căii celei drepte — linia dreaptă! — se sfătoșia Badea.

Și drept a avut. Privind convoiul lung al șubelor sărbătorești ai țăranilor constii cari au depus lista partidului liberal între cari cu fruntea ridicată pășea și Badea Gheorghe, nicunui gură-cască nu-i venea să exclame compătimitori: Sărmanii, vor pâine... le mor de foame copii! Nul!

Acești țărani îmbrăcați în haine de sărbătoare, manifestau Demu pe lângă conștiința tradițională a adevăratului țăran care cere dreptate, cinste, lege și valorizarea omenească a muncii sale șfinte Ogorul lucrat cu sudoare și câștigat prin sânge.

— c. t. —

Spicuim din „Curentul” pasagii dintr'un alt articol al vigurosului polemist și subtilului scriitor Cezar Petrescu, pasagii din care se poate vedea cum este privită opera nefastă a actualului guvern, de către un ziar, al cărui director, este deputat guvernamental.

CATOBLEPAS

Poate vă amintiți despre Catoblepas animalul atât de stupid, încât din tâmpenie d'n lăcomie și din nebăgare de seamă își rodea propriile picioare. Exact ca drăgălașul guvern național-țărănesc

Că a trecut de unghii, la carne și la os, e evident. Destul să descindeți într'un sat oarecare, und nu s'au instalat încă voia cu să oțănjească libera opinie și să cerceteți ce a mai rămas din faimoasa popularitate de acum doi ani. Eu de acolo viu și acolo mă întorc. Imi pare că trăiesc încă odată catastrofa popularității averescane sau cea epocă de tristă memorie care a succedat Consiliului dirigent, când străbătând întâia oară munți arușeni ca simplu trecător, am asistat fără voie la spontaneitatea cu care Moșii din trei ținuiri au aclamat și l au ales de trei ori deputat pe Amos Frâncu, numai fundră amintea norodului ce binefaceri le-a adus acest Consiliu dirigent.

Catoblepas este actualul guvern, fiindcă și a ros singur popularitatea. Fiindcă înscădunat în numele democrației, ne-a des gustat pentru totdeauna de farsa democrației, care a cocoțat în jurul miniștrilor subminiștrilor și mai pu în decât subminiștrilor, toată râia viitorilor ciocoiși de mâine, șefișori și subșefișori de cabinet ca să avem o mai pregnantă imagine a României democratice ce ne așteaptă. Catoblepas esie guvernul național țărănist fiindcă rezemat pe popularitatea din masele țărănești, odată cu popularitatea a sugrumat total și breasla plugarilor, jăcmânți de bănci și de fisc. Catoblepas animalul tâmpit care și rodea picioarele, este guvernul domnului Virgil Madgearu...

Recitiți rogu-vă, instrucțiunile trimise de Ministerul de finanțe orgonilor de control întru aplicarea legii pentru urmărirea evoziunii fiscale. Pretutindeni e vorba de penaltași, de sancțiuni și de represiiuni.

Citind prea gingașele exerciții de stil și compozițiile ale d-lui Virgil Madgearu, ne-am simțit deodată o față de fraudatori, de prezevenhi și de șoitici căci agenții de control ai fiscoului sunt invitați să ne trateze ca atare.

Dacă democrația pretinde disprețul demnității omenești, ideea preconcepută că orice cetățean e un delicvent în embrion și în devenire, mărturisim că preferăm regimul absolut unde tiranul e unul singur și se întâmplă să fie poate mai uman, decât atâtea mil de agenți ai controlului fiscal. inhumanizati prin instrucțiuni teroriste, in-chizitoriale și ofesatorii.

De mult, de pe vremea ocupației nemțești, cetățeanul n'a mai fost tratat cu atâta dispreț și brutalitate. E drept că ne aflăm sub o a doua ocupație, pe care noi am dorit-o, și o suportăm.

Când legiurile fiscale ne înghit o pătrime și uneori jumătate din munca și din averea noastră ca să procopescă o nouă serie de ciocot proaspești, cel puțin am fi avut dreptul să ni se jupoaie pielea cu un anestezi: și cu penseta, nu ca în vremea fanariotă a fumăritului și a stupăritului și a oieritului despre care se mai pastrează cruniță amintire în povestirile populare cum se va păstra mâine acelaș suvenir despre urgia virgilomadgearu.

Catoblepas își roode labele, cu popularitate cu tot. Să-i fie de bine!

Cezar Petrescu

La 3 și 4 Februarie, trupa de reviste a D-lui C. TANASE, va reprezenta MISS REVISTA.

SOCIETATEA ANON. FORESTIERĂ „DEZNA” DEZNA—ARAD Convocare.

Domnii acționari ai Soc. Anon. Forestiere „Dezna” sunt rugați a lua parte la

Adunarea Generală Ordinară

a Societății, care va avea loc Duminică 2 Februarie 1930 ora 10 dimineața, la sediul Societății din Comuna Dezna Jud. Arad.

LA ORDINEA ZILEI:

- Aprobarea bilanțului și conturile de Profit și Pierdere încheiate pe anii 1925, 1926, 1927 și 1928 și descărcarea Consiliului de Administrație de gestiune pe acelaș timp.
- Alegerea de membrii în Consiliul de Administrație.
- Alegerea de Cenzori și Cenzori supleanți.

Pot lua parte la Adunare toți Domnii acționari cari vor depune acțiunile la sediul Societății până în ziua de 30 Ianuarie 1930 ora 5 după amiază.

Dacă în ziua fixată nu se va întruni numărul statutar de acționari, Adunarea se amână pentru Duminică 9 Februarie 1930 în acelaș loc și la aceeași oră, având aceeași ordine de zi.

Consiliul de Administrație.

BILANȚUL

SOC. ANONIME „FORESTIERA DEZNA”, DEZNA-ARAD.

ACTIV

Incheiat pe exercițiile 1925, 1926, 1927 și 1928.

PASIV

Denumirea Conturilor	1925	1926	1927	1928	Denumirea Conturilor	1925	1926	1927	1928
	Sume	Sume	Sume	Sume		Sume	Sume	Sume	Sume
Păduri și instalații . . .	4180000	4180000	4180000	4180000	Capital	180000	180000	180000	180000
Material fasonat	685000	449895 40	1442 1 60	—	Efecte de plată	900000	—	—	—
Material de fasonat . . .	—	950000	950000	950000	Contracte	1860000	—	—	—
Casa	5346 38	31287 51	5978 77	3409 57	Conturi curente crediț.	5742120 74	6257288 35	6494758 75	6506575 75
Mobilier	93451 60	93451 60	93451 60	87191 60	Fond de rezervă	6150 96	—	—	—
Animale și Vehicule . . .	37871	48871	27871	24171					
Material și Unele	593 60	—	—	—					
Pepiniera	10561 60	12814 10	12814 10	12814 10					
Caranții	22232	22232	22232	22232					
Contractanți	1860000	—	—	—					
Conturi Corente	1486170	—	—	—					
Diverși debitori	284880 60	572951 81	593507 46	526662 76					
Avansuri	—	—	—	3099					
Profit & Pierdere	22164 92	75784 93	644832 22	868995 72					
TOTAL Let	8688271 70	6437288 35	6674758 75	66 6575 75	TOTAL Let	8688271 70	6437288 35	6674758 75	6686575 75

Adm. Delegat șs. N. Bratincu.

Girant responsabil: Z. HANDOCA

Tiparul Tipografei Diecezane, Arad